

अरुण P. 4, 2, 80. गाणा उत्कारदि.

1. अरु = अरुम्, vgl. अरुत्तुद und पाकारु.

2. अरु m. 1) Sonne UNĀDIK. im ÇKDr. — 2) N. einer Pflanze (रक्त-
खट्वा) RĀĠAN. im ÇKDr. — Vgl. अरुण.

अरुणिका (von अरुम्) f. Kopfgrind Suçr. 4, 293, 13. 2, 119, 20.

अरुण (3. अ + रु°) adj. ungebrosen RV. 6, 39, 2.

अरुच् (3. अ + रुच्) adj. lichtlos RV. 6, 39, 4.

अरुचि (3. अ + रु°) f. Mangel an Appetit, Ekel Suçr. 1, 200, 19. 2,
85, 10. 187, 11.

अरुज् (3. अ + रुज्) adj. nicht aufbrechend, nicht schwürend: ग्रन्थिः
Suçr. 1, 287, 10.

अरुज (von 3. अ + रुजा) 1) adj. a) nicht zerbrechend: कर्णिका Suçr.
2, 300, 14. — b) nicht aufbrechend: ग्रन्थिः Suçr. 2, 309, 8. 20. — c) ge-
sund: शरीरम् BHARTṚ. 3, 76. — 2) m. a) N. einer Pflanze, *Cassia fistula*
(आरुग्वध), RĀĠAN. im ÇKDr. — b) N. pr. eines Dānava HARIV. 14284.

अरुण Uṇ. 3, 60. 1) adj. f. आ und र् (ved.). a) rōthlich, rothbraun; die
Farbe des Morgens im Gegensatz zum Schwarz der Nacht: कृत्तं च व-
र्णमरुणं च सं धुः RV. 1, 73, 7 (AV. 12, 1, 52). der Strahlen, Rinder, Rosse
der Morgenröthe 92, 2. 13. 113, 14. 124, 11. 5, 80, 3. des Soma und der
Soma-Pflanze: वृत्तस्य शाखामरुणस्य वपसतः 10, 94, 3. 7, 98, 1. 9, 43, 3.
des Wolfs 1, 103, 18. des Aussatzes (vgl. 2, c.) AV. 5, 22, 3. 6, 20, 3. —
RV. 4, 134, 3. 2, 1, 6. 4, 1, 16. 8, 90, 6. VS. 16, 6. 39. 24, 3. 11. 29, 58. AV. 10, 2,
11. 11, 3, 12. 10, 2. 13, 2, 26. Çat. Br. 3, 3, 1, 15. KĀTJ. Çr. 7, 6, 14. 22, 9, 13.
अरुणैष्युः Çat. Br. 4, 3, 10, 2. KĀTJ. Çr. 25, 12, 18. प्राची दिग्यमभवता-
वदरुणा ÇRĠGĀRAT. 8. कुरवकः AK. 2, 4, 2, 55. पल्लव BRAHMA-P. in LA. 39,
10. कोपोताङ्गारुणो धूमः R. 3, 3, 7. भस्मारुणम् — दग्धास्थिस्थानमण्डलम्
2, 77, 8. पाण्डुरारुणवर्णानि नीललोहितकानि च — मक्षारणि चकाशिरि
5, 33, 15. पाण्डुरारुणवर्णानि स्रोतांसि विमलान्यपि । मुसुवुर्गिरिधातुभ्यः स-
भस्मानि भुङ्गवत् ॥ Daç. 1, 18. (मेघाः) गर्दमारुणाः R. 3, 30, 4. हिमारुणाः ।
शीतवृद्धतरायामास्त्रियामाभन्ति संप्रतम् (हेमन्ते), तुषारारुणमण्डलः सनिः-
श्चास इवार्धचन्द्रमा न प्रकाशते 3, 22, 12. 13. ता निरोह्य — नित्ति नित्ति-
रुणारुणम् 5, 33, 2. कैरो च तव — पद्मपत्रारुणौ प्रुभौ 3, 32, 31. नख Çik.
138. कोपादरुणलोचनः DEV. 3, 7. KUMĀRAS, 4, 12. AMAR. 44. Ueber die
Personification der अरुणाः केतवः s. u. केतु. Die Lexicographen bestim-
men die Farbe durch folgende Umschreibungen: अव्यक्तराग AK. 1, 1, 4,
25. H. an. 3, 192. MED. η. 33. बालसंध्याम H. 1396. संध्याराग H. an.
MED. पिङ्ग H. an. 3, 191. कपिल MED. η. 34. गौर AK. 3, 4, 23, 191. आ-
रुक्त TRIK. 3, 3, 120. Das m. bezeichnet die rothe Farbe in abstr. — b)
verwirrt (व्यकुल) TRIK. 3, 3, 120. — c) stumm H. an. 3, 192. MED. η. 34.
— 2) m. a) Morgenröthe, personif. der Wagenlenker der Sonne AK. 1, 1, 2,
33. TRIK. 3, 3, 119. H. 102. an. 3, 191. MED. η. 33. अरुणोदये M. 10, 33.
R. 2, 71, 17. बालारुण KUMĀRAS. 3, 30. अरुणोऽश RAGH. 5, 69. आविष्कृतारु-
णपुरःसरः (अर्कः) Çik. 77. किं वामविष्यदरुणस्तमसां विभेता तं चेत्सकृद्-
किरणो धुरि नाकरिष्यत् 163. KUMĀRAS. 5, 44. ein Sohn der Vinatā und
Bruder Garuḍa's R. 3, 20, 33. HARIV. 224. 2499. 11356. 12307. 14173.
VP. 149. Schüler des Sūrja Verz. d. B. H. No. 939. — b) Sonne AK.
1, 1, 2, 31. 3, 4, 13, 51. TRIK. 1, 1, 100. 3, 3, 119. H. 93. an. 3, 191. MED. η.
33. परिणतारुणप्रकाशः शलभसमूह इव Çik. 31. — c) eine Art Aussatz

H. an. MED. Vgl. u. 1, a. — d) N. eines kleinen giftigen Thieres (मू-
षिक) Suçr. 2, 279, 20. — e) N. einer Pflanze, *Rottleria tinctoria* (पुनाग)
RĀĠAN. im ÇKDr. Als Synonym von अर्क Sonne auch ein Name für die
Pflanze अर्क ÇKDr. — f) Melasse (गुड) RĀĠAN. im ÇKDr. — g) N. pr.
ein Lehrer mit dem Bein. Aupaveçi Çat. Br. 2, 2, 2, 20. Aupaveçi
Gautama 10, 6, 1, 1. Schüler des Upaveçi 14, 9, 4, 33 (hier proparox.)
= BRH. ĀR. UP. 6, 3, 3. WEBER, Lit. 129. Vater von Uddālaka COLEBR.
Misc. Ess. I, 37. 54. 83. 84. 87. Sohn Vitadravja's RV. ANUKR. zu 10,
91. Vgl. आरुणि. — ein Asura (त्रैलोक्ये मक्षावाधां करिष्यति) DEV. 11, 49.
— Aruṇa Āṭa ein Schlangenpriester PĀNĀV. Br. in Ind. St. 1, 35. — ein
König aus dem Sonnengeschlecht LIA. I, Anh. CVI (zu S. VI, N. 8).
— 3) f. °णा. a) N. verschiedener Pflanzen: α) = अतिविषा, eine Bir-
kenart AK. 2, 4, 3, 18. TRIK. 3, 3, 119. H. an. 3, 192. MED. η. 34. — β)
Grapp, Färberröthe (मञ्जिष्ठा) TRIK. H. an. MED. — γ) *Ipomoea Tur-
pethum* R. Br. (oder wohl eine andere rothblühende Species), त्रिवृत् H.
an. MED. — δ) *Abrus precatorius* (गुञ्ज), mit rothen Beeren RĀĠAN. im
ÇKDr. — ε) die Koloquinte (इन्द्रवारुणी) id. — ζ) = मुण्डितिका id. —
η) = एयामा H. an. MED. — b) N. eines Flusses LIA. I, 59. — 4) f. °णी.
a) (sc. गो) die rōthliche Kuh, vom Gespann der Morgenröthe und den
Kühen im Indra-Mythus: नामा भिन्दते अरुणीरपे व्रन् RV. 4, 2, 16. 1,
112, 19. 124, 3. सन्नूया अरुणीभिः VS. 12, 74. Vgl. NAIGH. 1, 15. — b)
die Morgenröthe: आवर्क्यरुणीर्ज्योतिषागीत् RV. 4, 14, 3. — 5) n. a)
Röthe: दिविस्पृष्टात्यरुणानि कृण्वन् RV. 10, 168, 1. 2, 34, 12. — b) Gold:
अरुणं रजतम् AV. 13, 4, 5, 6. — Vgl. अरुप.

अरुणकमल (अ° + क°) n. der rothblühende Lotus (रक्तोत्पल) RĀĠAN.
im ÇKDr.

अरुणज्योतिस् (अ° + ज्यो°) m. ein Bein. Çiva's Çiv.

अरुणता (von अरुण) f. rōthliche Färbung Suçr. 1, 36, 3.

अरुणदत्त (अ° + द°) m. N. pr. eines Autors Verz. d. B. H. No. 932.
933. COLEBR. Misc. Ess. II, 59, N.

अरुणदूर्वा (अ° + दूर्°) f. ein rōthliches Fennichgras Çat. Br. 4, 3, 10,
5. 6. KĀTJ. Çr. 25, 12, 19.

अरुणप्रिया (अ° + प्रि°) f. N. einer Apsaras HARIV. 12470.

अरुणर्म्मु (अ° + र्म्मु) adj. von rōthlichem Aussehen: die Morgenröthe
RV. 5, 80, 1. 8, 3, 1. 62, 16. ihr Gespann 1, 49, 1. die Marut 8, 7, 7.

अरुणैवधु (अ° + व°) adj. rothgelb VS. 24, 2.

अरुणधुन् (अ° + युन्) adj. mit Roth (rōthlichen Strahlen) angethan:
die Rosse der Morgenröthe RV. 6, 63, 2.

अरुणलोचन (अ° + लो°) 1) adj. rothäugig. — 2) m. Taube RĀĠAN.
im ÇKDr.

अरुणसारथि (अ° + सा°) m. (den Aruṇa zum Wagenlenker habend)
Sonne H. 98.

अरुणात्मज (अ° 2, a. + आत्मज) m. Aruṇa's Sohn, ein Bein. des
fabelhaften Vogels Gāṭāju TRIK. 1, 1, 103.

अरुणावरज (अ° 2, a. + अवर°) m. Aruṇa's jüngerer Bruder, ein
Bein. des Garuḍa TRIK. 1, 1, 42. H. 230.

अरुणोऽथ (अ° + अथ) adj. mit rōthlichen Rossen fahrend: die Marut
RV. 5, 37, 4.